

ת"פ 3299/01

המאשימה: מדינת ישראל

נגד

הנאשם: מיצנגנדר דניאל

גזר דין

הנאשם שהינו רואה חשבון שימש בתקופה הרלבנטית לכתב האישום - שנת 1998 - מנהל ההשקעות של חב' אטמור תעשיות (1973) בע"מ (להלן: "חב' אטמור"), וסחר מטעמה בניירות ערך בבורסה לניירות ערך בת"א (להלן: "הבורסה").

לצורך פעילותו בבורסה השתמש הנאשם בחשבון ניירות ערך שנוהל בבנק אגוד סניף רמת-גן שהיה רשום על שם חב' אטמור, וכן עשה שימוש במערכת ממוחשבת שסיפק בנק אגוד לחב' אטמור, ואיפשר העברת הוראות ישירות למסחר בבורסה ממחשב הלקוח למחשב הבנק.

עובר לתאריך 22.12.98 לא היו לחב' אטמור אחזקות במניות חברת ממד ישראל טכנולוגיות בע"מ – חברה ציבורית הנסחרת בבורסה אשר מניותיה הוחזקו ע"י הציבור (להלן: "מניות ממד").

בתקופה הרלבנטית לכתב-האישום התאפיין המסחר במניות ממד בסחירות נמוכה בבורסה – מחזורי מסחר נמוכים ועסקאות מועטות, והמסחר בוצע בשיטת הרצף באמצעות פקודות של הלקוחות לקנייה ומכירה של ני"ע, אשר נשלחות ממסופי מחשב של חברי הבורסה, ומרוכזות במחשב מרכזי הנמצא בבורסה.

הנאשם הורשע עפ"י הודאתו בכך, שהשפיע בדרכי תרמית על תנודות שער מנית ממד, בכך שניצל את שיטת המסחר ברצף, ונתן בתאריך 22.12.98 שתי הוראות למסחר במניות ממד דרך חשבון אטמור, ובאמצעות מערכת המחשב שנמצאה במשרדי אטמור. בשעה 14:05:34 הורה על קניית 3,500 מניות ממד בהגבלת שער של 1050 נקודות, ושש שניות לאחר מכן, נתן הוראה למכירת 3,500 מניות ממד בהגבלת שער זהה. באותו יום, בסמוך לשעה 14:08, נתן הנאשם שתי הוראות נוספות: הוראה למכירת 3,500 מניות ממד בהגבלת שער של 1250 נקודות, ובסמוך לאחר מכן (בשעה 14:54) נתן הוראה לרכישת 3500 מניות ממד בהגבלת שער זהה.

העסקאות הראשונות העלו את שער מניית ממד ב- 19.8% מעל לשער העסקה האחרונה במניות אלו, ו- 29.6% מעל לשער הבסיס.

העסקאות הנוספות קבעו את שער הנעילה של מנית ממד בתאריך 22.12.98 ב- 19% מעל שער העסקה המלאכותית הקודמת שביצע הנאשם, ו- 54.3% מעל שער הבסיס. הנאשם נתן ההוראות הנ"ל בידעו שהן מקזזות זו את זו, ולאחריהן לא תהיינה לחב' אטמור אחזקות במניות ממד.

הנאשם הודה כי יצר מצג שווא, לפיו נקשרו כביכול עסקאות של מניית ממד בין קונים מרצון למוכרים מרצון. המסחר הפיקטיבי במניות ממד הביא לעלייה מלאכותית של כ- 42.6% בשערי המנייה.

ב"כ המאשימה הגיע להסדר טיעון עם הנאשם ובא-כוחו, ולפיו עתרה התביעה לביהמ"ש, להטיל על הנאשם עונש מאסר בן 6 חודשים שלא לריצוי בעבודות שירות, מאסר על תנאי ממושך וקנס מכביד, ואילו לב"כ הנאשם נשמרה הזכות לטעון לעונש באופן חופשי.

ב"כ המאשימה הדגיש כי הנאשם השתמש בכלים שחב' אטמור העמידה לרשותו תוך מעילה באמון מעסיקתו, והתערב בבוטות במסחר התקין בבורסה.

עוד הוסיף התובע לציין, כי בעת שקילת העונש ראוי שביהמ"ש ישווה לנגד עיניו כיצד מעשה של אדם הפועל באמצעות לחיצה על מקלדת מחשב יכול להגדיל באופן מלאכותי היקף סחר במנייה, ולהשפיע על חיי המסחר בבורסה. בענייננו, הנאשם הגדיל היקף הסחר במניית ממד משווי של 36 מיליוני ₪ ל- 51 מיליוני ₪ - התערבות הרסנית בחיי מסחר תקין אשר יכולה להביא לערעור אמון המשקיעים ביושרתה והגינותה של ההתנהלות בבורסה המ'שמשת מכשיר יעיל לגיוס הון מן הציבור.

עוד גורס ב"כ התביעה, כי יש להחמיר בענישת עבריינים המבצעים בעבירות של השפעה בדרכי תרמית – עבירה על סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך – התשכ"ח-1968 (להלן: "חוק ני"ע"), וזאת נוכח קלות הביצוע של "הרצת המניות" בשיטת הרצף אשר מאפשרת מסחר סימולטני רציף וממוחשב, ונגישות גבוהה למסחר, ועל כן יש להחמיר עם העבריינים המנצלים את השיטה לביצוע עבירות.

כאן יוער כי, חב' אטמור או הנאשם עצמו כמו גם מקורביו לא החזיקו כלל במניות ממד, ואין מחלוקת שהנאשם לא בקש לצבור לעצמו או למעסיקתו רווחים קלים בעקבות פעולותיו, ולא התגלה כל מניע כלכלי למעשיו.

ב"כ המאשימה קבל את הסברי הנאשם בחקירתו כהווייתם, אך ראה בהם נסיבה לחומרה. לדבריו, הנאשם הסביר לחוקריו כי החליט להעלות את שער המניה, כי מישהו "עיצבן", אותו בכך שהוריד את המניה, אולי באופן בלתי לגיטימי, ולכן הוא רצה להעלותה בחזרה. עוד הוסיף כי מעניין אותו לראות איך פועלים כוחות השוק ל"צרכים מחקרניים", והוא אף ביצע ניסוי מבוקר "במעבדה" כביכול – שוק המסחר בבורסה.

הנאשם ציין בחקירתו: **"אני עושה מה שבראש שלי בכל תחום; זה באופי שלי, והפעילות ביום 22.12.98 במניות ממד זה דוגמא לזה"**. (ת/עמ' 1 שורות 9-11).

וכן:

"זה מתאים לאופי שלי להתנהג בצורה כזו, כלומר, לעשות משהו נגד ההרגזה, כאנטי להרגזה, במקרה הזה לפעול להרמת שער מניית ממד ע"י מתן הוראות נוגדות בממד ב- 22.12.98" (ת/עמ' 1 שורות 13-15).

על התנהגותו בד"כ ציין: **"אם הבורסה כולה יורדת ואני כמו אחרים מושקע במניות, כולם בדכאון, ואני מבסוט כי אני אוהב שהמניות זולות. זה מוצא חן בעיני, אני לא יודע למה...אז מה זה משנה לי שהמניה במחיר יותר נמוך מה שהיא צריכה להיות, אבל בכל זאת זה הרגזי אותי"** (ראה: ת/עמ' 1 שורות 25-26).

ביהמ"ש אמר דברו לא פעם אודות אותם גורמים הבוחשים בקדירת שוק ההון בדרכי מניפולציות, והצורך בהענשתם לרבות שליחתם מאחורי סורג ובריח, ו"הכאתם" בכיסם. יחד עם זאת, אל לנו להתעלם משיקולי ענישה אינדיבדואלית. הנאשם הינו איש צעיר אשר היה בעת ביצע העבירה כבן 28 שנים, ללא עבר פלילי, והוא הודה לאלתר בביצוע העבירות. אין עסקינן בפעילות עבריינית ארוכה ושיטתית, אלא ביום פעילות אחד במסחר בבורסה, מבלי שהוכחה כוונת רווח.

ב"כ התביעה ראה בפער הזמנים בין העסקאות. 50 דקות, זמן מספיק בו היה על הנאשם להימלך בדעתו, ואולי להתחרט ולבטל הוראת המכירה, ולהקטין בכך את הנזק.

התובע בקש ללמוד גזירה שווה מגז"ד שהשית מותב זה על פעיל אחר בשוק ההון - חיים שיבי (ת"פ 6927/99) שם נקבע כי העונש הראוי למבצעי עבירות על סעיף 54(א)(2) לחוק ני"ע הוא עונש למאסר בפועל, אלא אם נתקיימו נסיבות מיוחדות.

קביעה זו אושרה על ידי ביהמ"ש המחוזי בע"פ 70749/01 אשר הפחית עונש המאסר ל- 6 חודשים שלא לריצו בעבודות שירות, וזאת בשל העובדה שזו היתה לנאשם עבירה ראשונה, ושליחתו למאסר בפעם הראשונה.

לאחר שעיינתי בהודאות הנאשם ת/2 ות/3, ולאור השתקפות הלך נפשו של הנאשם בהן, פניתי לסניגור כדי לברר אם הנאשם עבר בדיקה פסיכיאטרית או טופל בעבר ע"י פסיכיאטר. (ראה: עמ' 2 לפרוטוקול).

הסתבר מדברי הנאשם כי הוא היה בטיפול פסיכיאטרי במהלך שירותו הצבאי, וקודם לכן טופל בצעירותו במשך מס' חודשים.

מאוחר יותר הוגשה לביהמ"ש חוות דעתו הפסיכיאטרית של ד"ר אבי ראפס, ולפיה הנאשם סובל מהפרעת אישיות נרציסטית, והוא לא שלט בדחפיו כשבקש להוכיח יכולתו גם כאשר ידע שמדובר בביצוע עבירה. עוד לדברי ד"ר ראפס, בעקבות התגלות מעשיו אובחנה אצל הנאשם תגובה חרדתית ודיכאונית.

ב"כ הנאשם עתר לביהמ"ש להטיל על מרשו עונש של שירות לתועלת הציבור.

לדבריו, הנאשם מעד מעידה חד פעמית אותה ביצע בפרק זמן קצר, ולא ניסה להפיק כל טובת הנאה ממעשיו, שהרי הוא ומקורביו לא החזיקו במניות ממד, ולא יכלו לממש כל רווח. הסניגור חזר וטען הנאשם, פעל בדחף רגעי, ומבלי שהתכוון כלל לפגוע במעסיקתו – חב' אטמור.

לטענתו, בתי המשפט השיתו עונשים כבדים על עבריינים שהשפיעו בדרכי תרמית על תנודות שער מניה כשעשו כן מתוך כוונה להפיק רווחים.

עוד ציין ב"כ הנאשם, כי מרשו שיתף פעולה באופן מלא עם רשויות החקירה, הוא הודה גם בביהמ"ש, וחסך מזמנו של ביהמ"ש.

לאחר ביצוע המעשים נשוא כתב האישום הנאשם התקשה למצוא עבודה, ותוכניתו להקמת חברה עם משקיע פיננסי – בוטלה. גם לאחר שמצא עבודה, הוא פוטר כשנדע למעסיקיו על הסדר הטיעון בתיק דנן. כיום לאחר הרשעתו, יתקשה הנאשם למצוא מקום עבודה, וקיים אף סיכון לרשיונו כרואה חשבון. עוד הוסיף הסניגור, כי הנאשם הדיר עצמו עפ"י החלטתו, מעיסוק בשוק ההון.

אין מחלוקת, כי הנאשם לא הסווה פעילותו תוך שימוש בחשבונות "אנשי קש", ושוכנעתי כי המעשה לא נעשה מתוך תאוות בצע או רצון להפיק רווחים.

הנאשם עקב הפרעה נפשית נרציסטית, ותוך התנהגות ילדותית על אף יכולותיו השכליות הבולטות, ועל אף היותו רו"ח פעל באופן בלתי רציונלי.

בגזה"ד בעניינו של חיים שיבי שאוזכר לעיל, קבע ביהמ"ש כי הנאשם גרם לירידה בשערן של מניות על מנת ליצור לעצמו הפסד מס, משמע, היה בכוונתו להפיק רווח לעצמו.

כמו-כן הוכח שם כי נגרם נזק לחברה שעל מניותיה השפיע בדרכי תרמית, שכן משקיעים חששו שהחברה עומדת לקרוס, ואלו שרכשו נכסים בקשו כי הנכסים יועברו על שמם. לא כך הדברים בענייננו.

הנאשם ביקש לשאת את דברו.

הוא הביע חרטה כנה, הסביר כי עולמו נהרס במעשה של שטות רגעית, הוא פוטר מעבודתו, ואיבד אפשרות לשותפות כלכלית שהייתה בעלת עתיד מבטיח.

מטעם ההגנה העיד רו"ח דב רבינוביץ - מאמנו לשעבר של הנאשם, ובהמשך – שותפו למשרד רואי חשבון אשר שיבח את יכולותיו המקצועיות הבולטות באופן מיוחד של הנאשם, אשר לדברי העד הינו בעל יכולת אנליטית, בעל רעיונות יצירתיים, ואמין, עד כי תדהמה נפלה עליו כשקרא בעיתון על הסתבכותו הפלילית של הנאשם. הנאשם כאמור עקב הפרעה נפשית ובתחושה מגלומנית ראה עצמו כרגולטור של שוק ההון המעלה ומוריד מניות עפ"י גחמותיו.

על כן, אין ספק כי ראוי להרחיקו מפעילות שוק ההון.

ברם, לאחר שעיינתי בהודאותיו, חוות-הדעת הפסיכיאטרית, ושמעתי עדותו של ד"ר ראפס כמו גם טיעוני ב"כ הצדדים, אני סבורה שבנסיבות מקרה מיוחד זה, אין מקום להטיל על הנאשם מאסר מאחורי סורג ובריח, אך יש "להכותו" בכיסו.

לאור כל המקובץ לעיל אני מטילה על הנאשם כדלקמן:

- א. 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. המזכירות תעביר עותק גזר הדין לממונה על עבודות השירות.
נדחה לקבלת חוות-דעת הממונה על עבודות שירות לתאריך 4.7.2002 שעה 09:00.
 - ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, והתנאי שהוא שלא יעבור העבירה בה הורשע תוך 3 שנים מהיום.
 - ג. קנס בסך 50,000 ₪ או 10 חודשי מאסר תמורתם.
הקנס ישולם ב- 10 תשלומים חודשיים שווים החל מתאריך 15.6.2002.
- ניתן היום י"ט בסיון, תשס"ב (30.5.2002) במעמד ב"כ המאשימה עו"ד ליפסס הנאשם ובא-כוחו עו"ד שם טוב.